

hos J. H. Schultz — endda en stor Part — dels hos mindre Bogtrykkere og endelig en tredie Part i Nyborg Fængsel, fører til den Tanke, om det ikke vilde være ganske naturligt, at Staten oprettede sit eget Trykkeri. At oprette et Statstrykkeri er ikke noget, jeg selv har hittet paa; tværtimod, det er et gammelt Spørgsmaal, og det er vist for øvrigt ikke en Gang en Opfindelse af Socialdemokrater. Spørgsmaalet blev bl. a. rejst i Finanslovkommissionen i 1912. Man drøftede Tanken, og saa overdrog man det til „Statstidende“s Udgifter Hr. Maaløe, som saa skulde beskæftige sig videre dermed. Hr. Maaløe afgav en Indstilling, hvori han anbefalede Tanken og erklærede, at det vilde kunne blive en god Forretning. Nu skete der imidlertid Hr. Maaløe noget menneskeligt, han blev Kontorchef i Arbejdsgiverforeningen, og han fandt det saa ikke i Overensstemmelse med sin nye Stilling at beskæftige sig med dette Spørgsmaal; han afgav derfor dette Arbejde, og siden da er der praktisk talt ikke gjort noget derved. I Oktober 1914 rejstes Spørgsmaalet saa af et Medlem af dette Ting, det ærede Medlem Hr. Martin Olsen, og det ærede Medlem Hr. Rode, som den Gang var Indenrigsminister, udtalte sig velvilligt om Sagen, men Krigen lagde jo i det hele taget saa meget Beslag paa al Opmærksomhed, at man ikke mente paa det Tidspunkt at kunne foretage sig noget i denne Sag. Den blev paa ny rejst af Christian Jacobsen i 1917, men hvorledes det siden er gaaet dermed, ved man ikke noget om. Derimod kan man af Rigsdagstidende se, at Staten har faaet en Ordning med Hensyn til sit Papirforbrug, hvorefter Staten har sit eget Papirlager, fra hvilket Papiret fordeles omkring til de forskellige Institutioner. Dette, at Staten allerede har sit eget Papirlager, forekommer mig i høj Grad at ville lette Udførelsen af denne Tanke: Oprettelsen af et Statstrykkeri. Nu vil man spørge mig, hvilke Fordele der er ved et saadant Trykkeri. For det første skal jeg, uden dog at komme nærmere ind derpaa, minde om en gammel Sag, idet det for en Del Aar siden blev opdaget, at Firmaet J. H. Schultz havde benyttet Træpapir til at trykke Rigsdagens Forhandlinger paa. Træpapir har i Mødsætning til Papir, tilvirket af andre Stoffer, den Egenskab, at det smuldrer hen i Tidens Løb, saa at ærede Medlemmer fra den Tid, som maaske tror, at Efterslægten vil læse og røres og glædes ved de store Tanker, de har udtalt, muligvis vil opdage, at Bladene er smuldret væk og deres Tanker dermed for-

svundet. Det er imidlertid en gammel Historie, og jeg skal ikke rode op i den, Forholdet blev ændret, men det viser i alt Fald, hvad man eventuelt kan være udsat for, naar man overlader den Slags Ting, som jo har stor Værdi, til det private Initiativ. Endvidere ser jeg af Forhandlingerne fra 1914, at den daværende Undervisningsminister, Keiser-Nielsen, udtalte, at Ministeriets Trykkericensor havde været i Stand til at trykke J. H. Schultz' Priser. Nu er det selv for en Fagmand meget vanskeligt at bedømme en Tryksags Pris, naar han ikke kender de nærmere Omstændigheder ved samme Tryksags Fremstilling, men naar en Kontormand hjemme paa sit Kontor har været i Stand til at trykke Firmaets Priser, altsaa nedsætte dets Priser, synes det at være Bevis paa, at disse Priser har været lovligt stive. Endelig kan jeg med det samme oplyse, at Firmaet J. H. Schultz staar som Medlem af Arbejdsgiverforeningen, og at det derfor ikke altid er saaledes, at Rigsdagen eller Staten har Sikkerhed for at faa sine Tryksager færdige til det Tidspunkt, hvor de skal bruges. Som alle ved, er Arbejdsgiverforeningen en Forening af Folk, der hvert eneste Foraar morer sig med at lave Brand i hele Samfundet, det er nu en Gang en Krigsforening, hvor Ordrene bliver givet ovenfra, og selv om der hos de menige Medlemmer skulde være nok saa stor Lyst til Fred, er der intet, der hedder Fred, i det Øjeblik Overkommandoen kommanderer Bajonetten paa. Firmaet J. H. Schultz er saaledes underkastet Ordren fra Arbejdsgiverforeningens Overledelse; det har allerede givet sig Udslag. Jeg kan saaledes minde om Lockouten i 1921, hvor, saa vidt jeg husker, Rigsdagen og andre Institutioner maatte stoppe helt op, fordi Tryksagerne ikke kunde leveres. Da anmodede Firmaet Schultz begge Parter om Dispensation fra Krigen, om Tilladelse til at være neutral, dertil svarede Arbejderorganisationen: Ja, arbejd I væk! Medens Arbejdsgiverforeningen sagde: Nej, Lockouten skal være saa effektiv som mulig, disse Folk maa herut sammen med de andre! Endelig kan jeg til syvende og sidst som Argument for, at ogsaa Staten vil være tjent med at faa oprettet et Statstrykkeri, anføre, at Nationalbanken i mange Aar har trykt sine Pengesedler selv og ikke skal have noget af at indlade sig i Forhandling med andre Firmaer derom, og at selv Arbejdsgiverforeningen har fundet sig foranlediget til at oprette et eget Trykkeri.

Jeg har nu kun et Par Bemærkninger at fremføre. Der er under denne Finanslov-